

Jongeriuscomplex van slopershamer gered

Door Ton van den Berg

Het voormalige kantoorgebouw van het zogeheten Jongeriuscomplex aan de Kanaalweg blijft zo goed als zeker behouden. De gemeente heeft het pand en de tuin aangewezen als gemeentelijk monument. Impliciet geeft de gemeente daarmee aan dat sloop van het kantoorgebouw wordt uitgesloten. Voor het terrein bestaan bij de gemeente woningbouwplannen.

Voor de Vrienden van het Jongeriuscomplex is de aanwijzing als gemeentelijk monument goed nieuws. Al langer wijst de stichting erop dat het kantoor en tuin één geheel vormt met de villa die ook op het terrein staat. Deze voormalige woning van de fabrikant Jan Jongerius kent al een wettelijke bescherming want die werd in 2001 op de rijksmonumentenlijst geplaatst.

Een verzoek van de Vrienden van het Jongeriuscomplex ook het kantoor en tuin op de rijksmonumentenlijst te zetten is nog niet gehonoreerd. Het Rijk heeft vanwege een herbezinning op het beleid een stop heeft ingesteld op de aanwijzing van monumenten. Het college van b en w wil niet afwachten wat het Rijk in de toekomst gaat doen en heeft daarom besloten haar recht te gebruiken om het terrein als gemeentelijk monument aan te wijzen. Mocht het Rijk alsnog besluiten het kantoor en de tuin een stempel van rijksmonument te geven dan vervalt de gemeentelijke status.

Hoewel de samenhang tussen de villa, tuin en kantoor op dit moment niet zo goed te zien is, bestaat die wel.

Voor was de fabrikant Jongerius zelf die in de jaren dertig het complex als één geheel liet bouwen. Tussen het kantoor en de villa was er ook een pergola die de verbinding was tussen de panden. Volgens de architect Antoni Folkers van het Utrechtse FBW-architecten is de eenheid via een restauratie weer helemaal in originele staat terug te brengen.

Wat er precies met de kantoren, villa en tuin gaat gebeuren is nu het volgende hoofdstuk. De stichting Vrienden van het Jongeriuscomplex wil zich ook inzetten voor een goede restauratie van het complex. Wat voor functie de panden zouden kunnen krijgen is nog niet bekend. Daarover bestaan bij de gemeente nog geen concrete plannen. Bekend is wel dat er belangstelling is om in het voormalige kantoor een restaurant te starten, maar ook een fitnessclub.

Eerst is de gemeente nog in onderhandeling met de eigenaar van het terrein: Defensie. Die wil het complex wel overdoen, maar het wordt betrokken in een groter geheel van besprekingen over eigendommen van Defensie in de stad zoals aan de Croeselaan.

Het Jongeriuscomplex maakte vroeger onderdeel uit van de fabriek van Jan Jongerius. Deze vroegere hovenier startte in de jaren twintig van de vorige eeuw met de bouw van een motor- en carrosseriefabriek aan de Kanaalweg. De zaken gingen zo voorspoedig dat hij een kantoor en villa liet bouwen waarvan de architectuur voor die tijd bijzonder modern was. Jongerius is waarschijnlijk zelf de architect geweest die zich liet inspireren door zijn reizen in de Verenigde Staten en Noord-Afrika. Het complex werd in 1937 opgeleverd.

Jan Jongerius overleed in 1941. De fabriek, die in november 1944 nog zwaar werd vernield bij een bombardement, werd door familieleden voortgezet maar het succes was voorbij en in de jaren vijftig ging de fabriek dicht waarna Defensie het terrein overnam.

Het kantoor van het Jongeriuscomplex vlak voor de oplevering in 1937 (Foto W. ter Steege)

